

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Idea Theologiæ Specvlativæ

Petrus <a Sancto Josepho>

Coloniæ, 1648

XI. De modo quo Deus res cognoscit maximè contingenter futuras.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38884

quam spatium aliquod obscurum, & cæcitatem per modum cuiusdam formæ positivæ oculum afficientis. Deus autem non aliter singula intelligit quàm sint, ideoque impossibilia & fictitia cognoscit per dissensum, negando ea esse, aut esse posse à parte rei, quæ nos ut possibilia, aut existentia effingimus.

* *Secunda pars* Ex eo manifesta est, quia duplex est malum, aliud pœnæ, aliud culpæ, prius causatur à Deo, posterius permittitur: quare utrumque ab illo cognosci debet. De priori intelligitur illud *Amos. 3.* Si est malum in ciuitate quod non fecerit Dominus De posteriori verò illud *Psal. 50.* Et malum coram te feci. *Neque* refert illud *Habac. 1.* Mundi sunt oculi tui, ne videant malum: ibi enim videre sumitur pro approbare.

* *Tertia pars* intelligitur de malis quæ consistunt in privatione, & sic facilè probatur, nam privatio cognoscitur per suum oppositum, ut cæcitas, per visum, tenebræ, per lumen: & peccatum omissionis, per actum præceptum, qui prætermittitur. An autem peccatum commissionis formaliter spectatum, per formam oppositam intelligatur, pendet ab illa quaestione, de qua in *Idea Theologiæ Moralibus lib. 2. cap. 2.* An talis peccati malitia consistat in privatione.

CAPUT XI.

De modo quo Deus res cognoscit, maxime contingenter futuras.

RESOLUTIO I. *Deus res intelligit per suam essentiam, tamquam per speciem, & in ipsa tanquam in objecto prius cognito.*] **PRIOR PARS OSTENDITUR** quia si Deus non intelligit res per suam essentiam, tanquam per speciem, oportet ut eas intelligat per aliquas species extrinsecus advenientes, quæ proinde recipiantur in intellectu divino, illiusque cognitionem causent; at hæc & similia in Deo locum habere non possunt, ut manifestum est.

Secundò cum Deus necessariò cognoscat creaturas omnes

omnes possibles, si eas cognosceret per aliquam speciem distinctam à sua essentia, sequeretur ejusmodi speciem habere omnimodam existendi necessitatem, & à Dei arbitrio prorsus esse independentem.

Posterior pars suadetur, nam si Deus non videt creaturas in seipso, ut in objecto cognito; visio Dei æquè primò fertur in Deum & creaturas, quod dici non potest; tum quia essentia divina in ratione speciei intelligibilis priùs debet determinare divinum intellectum ad cognitionem sui, quam aliarum rerum quarum non est propria species; tum quia aliàs sequeretur divinam cognitionem, saltem partialiter, specificari à creaturis quod absurdum est; tum denique quia Deo tribuendus est modus perfectior seipsum cognoscendi, at Deus non melius & intimius seipsum cognoscit, quatenus intuendo suam essentiam simul aliquid aliud videt: sed quatenus ipse visus est causa cur alia videantur.

* *Dices*, Ut cognitio Dei non feratur æquè primò in creaturas, sufficere quòd essentia divina, tanquam species expressa constituat Deum priùs intelligentem sui, quàm creaturarum. Verùm expllcandum superest, quomodo id fieri possit, si creatura à Deo non cognoscuntur mediante divina essentia, sed immediatè in seipsis. Nam sicut Angelus habens verbi causa, unam speciem repræsentativam bovis, & equi; non priùs per illam intelligit bovem, quam equum, aut vice versa, sed utrumque æquè primò, & immediatè; quia nimirum neque bos est illi medium cognoscendi equum, neque equus cognoscendi bovem. Ita repugnat quòd Deus per suam essentiam, ut per speciem expressam, constituatur priùs intelligens sui, quàm creaturarum, nisi ea sit ipsi ratio, seu medium cognoscendi creaturas.

* *Nota 1.* Quamvis Deus videat creaturas in seipso tanquam in objecto motivo, illius tamen cognitionem: esse claram & perspicuam, quia ulterius tendit, & termi-

terminatur ad ipsas creaturas in seipsis spectatas. Ad eum modum quo Angeli cognitio, qua videt conclusionem in principio, est clara, & evidens; quia non sistit in principio, sed ita illud pervadit, ut feratur in ipsam conclusionem, secundum se.

Nota 2. Etsi una res non videatur in alia tanquam in objecto motivo, nisi secundum esse quod habet in illa; nihil tamen impedire, quominus eadem visio tendat ad ipsam rem prout est in se, tanquam ad objectum pure terminativum.

RESOLUTIO II. *Futura contingentia absoluta non cognoscuntur in essentia divina, ut habet præcisè rationem omnipotentia, vel idea, neque in solo decreto divino.* } **PRIMA PARS PROBATUR,** quia omnipotentia divina præcisè spectata potest quidem representare omnia possibilea, non tamen aliquid futurum: cum Deus non operetur ad extra ex necessitate naturæ, sed liberrimè, adeoque nihil sit futurum, nisi ex libera ipsius voluntate.

Secunda pars ostenditur, quia idea ratione præcedit decretum Dei de rebus producendis: cum Deus producat res juxta ideam quam habet de illis; ergo à fortiori idea præcedit rerum omnium productionem, & consequenter scientiam visionis quam Deus habet de illis, quia hæc versatur circa res ut existentes in aliqua temporis differentia: non ergo fieri potest ut Deus cognoscat futura contingentia præcisè in suis ideis, etsi in eis cognoscat omnia factibilia.

Tertia pars suadetur, quia cum Deus non necessitet voluntatem nostram ad agendum, decretum cum ea concurrenti ad actus liberos, est decretum ei offerendi concursum quendam in actu primo indifferentem ad agendum & non agendum, quique ex consequenti possit ab illa repudiari: talis autem concursus non potest determinare intellectum divinum ad cognitionem alicujus futuri contingentis, potius quam oppositi: ergo neque id potest decretum exhibendi ejusmodi concursum.

Nota

Nota nos hinc agere de primaria cognitione quam habet Deus de futuro contingenti, qualis non est ea quæ habetur in decreto præfiniente, quia tale decretum, si datur, cum non habeat effectum nisi per auxilia repudiabilia, debet supponere scientiam aliquam priorem, quæ certò ostendat ejusmodi auxilia minimè repudianda, si dentur; aliàs frustrationis periculo temerè exponeretur. Accedit quòd etsi detur, Deum præfinire actus bonos, non tamen concedi potest eum præfinire actus pravyos, etiam materialiter spectatos, ut infra ostendemus; cùm tamen non minus hi quam illi sub divinam cognitionem cadant.

RESOLUTIO III. *Futura contingentia non possunt certò cognosci, in proximis suis causis, si ve secundum se spectatis, si ve etiam cum omnibus circumstantiis, ad agendum prærequisitis.*] **PRIOR PARS** satis perspicua est. Nam in primis ejusmodi futurorum proxima causa est voluntas, quæ ex se indifferens est ad utrūlibet; quare ea visa non potest certò Deus judicare talem operationem determinatè ab ea eliciendam, potius quam oppositam.

Deinde, quia sequeretur Angelum posse certò cognoscere, idque naturaliter effectus contingentes, ab humana voluntate pro dituros, cùm ex communi sententia, illam perfectè penetret, ac cõprehendat.

Hinc probatur posterior pars, nam voluntas, etiam positis omnibus ad agendum prærequisitis, manet indifferens ut agat, vel non agat: Ergo Deus quamvis penetret totam vim voluntatis & circumstantiarum, non poterit ex iis certo cognoscere, in quam partem voluntas se determinatura sit: cùm impossibile sit majorem esse connexionem inter causam & effectum, in ratione scibilis, quam in ratione entis.

Nota quòd licet Deus possit ob majorem pénétrationem causæ liberæ habere majorem probabilitatem effectus sequuturi, non tamen omnimodam certitudinem: neque refert quod voluntatem crea-

tam

tam dicatur super comprehendere; hoc enim eatenus verum est, quatenus totam vim illius infinite clarius, ex parte ipsius intellectus, cognoscit quam homo, vel etiam Angelus; unde tamen non sequitur quòd in ea certò cognoscat effectum futurum.

RESOLUTIO IV. *Ratio videndi futura contingentia non potest sumi ex reali, & æterna eorum existentia in æternitate.*] EST COMMUNIS extra Scholam Thomistarum, & facilè probatur, primo, nam propriè loquendo futura contingentia non coexistunt Deo realiter ab æterno, ergo talis existentia non potest esse ratio ex parte objecti, cur Deus ea ab æterno intuitivè videat. Sequela manifesta est, antecedens verò ostenditur, quia coexistentia supponit existentiam; atqui futura contingentia non existunt, cum à causis suis nondum producta sint, aliàs non essent futura contra hypothesim: ergo nequeunt jam existere, & multò minus ab æterno realiter Deo coexistere.

Confirmatur, nam si futura contingentia coexistunt Deo ab æterno, ergo & Deus illis: atqui prius nequit esse verum, nisi Deus ab æterno in se existat; ergo neque posterius verum erit, nisi futura in se ab æterno existant. Quis autem hoc admittat?

Dices, quia æternitas est mensura infinita, posse Deum existentias rerum omnium intueri, antequam in propria mensura existant. Sed frustra, nam æternitas non mutat naturas rerum, atque adeò non facit, ut quod in se non existit, possit alteri coexistere. Et quamvis possit Deus res futuras intueri antequam in se existant; hinc non sequitur, quod ipsi coexistant, antequam existant; sed potius, ut Deus futura intueatur, non opus esse, quòd ipsi realiter ab æterno coexistant: cum videlicet cognoscantur antequam existant, & Deo coexistere nequeant, nisi existant.

Secundò, sicut se habet locus ad immensitatem Dei, ita & tempus ad æternitatem illius: atqui res existens

istens in aliquo loco, verbi causa, in hac aula, etsi ibi coexistat immensitati Dei, non tamen ubique illi coexistit, quia ipsa deberet ubique existere; ergo similiter res existens in aliquo tempore, etsi pro tunc coexistat æternitati Dei, non tamen dici potest quod pro tempore præterito, quo nondum erat, & ab æterno illi realiter coexistit.

Tertio, etsi talis præsentia gratis admittatur, primaria ratio cognoscendi futura ab ea sumi non debet; prius enim est quod res aliqua in se sit futura, quam quod Deo realiter coexistat ab æterno: cum ei sic coexistere non dicatur, nisi quia in se vere aliquando est futura; in eo autem priori res futura est in se cognoscibilis, eò ipso quod verè & determinatè futura est; ergo debet à Deo cognosci, independenter à prædicta coexistentia.

Nota 1. Ut æternitas Dei dicatur simplicissima mē-
sura ambiens omnia tempora, sufficere quod res sint in æternitate, quando in se existunt; neque refert quod centrum simul coexistat punctis omnibus circumferentiæ; hoc enim inde oritur, quia ea omnia simul existunt; cum tamen omnes partes temporis nequeant simul existere, adeoque non possint omnes simul, & ab æterno coexistere æternitati, sed quælibet quando existit.

Nota 2. Ut dicatur Deus hodie coexistere rei cui heri non coexistebat, aut cui non coexistet cras, sufficere quod sit successio in ipsis rebus quæ Deo coexistere dicuntur; quemadmodum Deus sine ulla mutatione suæ immensitatis, potest quoad locum rei alicui modo coexistere, si producat, modo non coexistere, si annihilatur.

RESOLUTIO V. *Ratio videndi futura contingentia est ipsamet eorum entitas & realis presentia quam aliquando habitura sunt.*] **PROBATUR** ex dictis, quia non potest negari quin Deus certò cognoscat futura contingentia antequam sint, ratio autem illa cognoscendi non potest sumi præcisè à Deo,
vel

vel à causis proximis huiusmodi futurorum, ut ostensum est: ergo superest, ut sumatur ab illorum entitate, & reali præsentia aliquando futura.

Confirmatur, nam idèò futura contingentia non videntur in causis suis, quia ut sic sunt indeterminata; at verò quatenus spectantur in seip[s]is, secundum realem entitatem quam aliquando habitura sunt, ut sic sunt determinata ad unum, & extra statum indifferentiæ: unde propositiones de illis enunciatae sunt determinatè veræ: ergo sub eo respectu futura contingentia sufficientem habent veritatem, ut à divino intellectu, quem nulla veritas latere potest, cognoscantur.

Nota 1. Aliud esse rem futuram Deo realiter coexistere ab æterno, & ratione talis coexistentiæ æternæ à Deo cognosci: aliud, rem futuram non coexistere Deo ab æterno, sed tantum pro tempore quo erit, & secundum ejusmodi coexistentiam futuram objici ab æterno intellectui divino, propter infinitam illius perspicacitatem omnes temporum differentias prævenientem: & quidem prius illud à nobis negatum est: posterius autem jam affirmatur.

Nota 2. Id quod jam non habet existentiam realem, non ita posse terminare scientiam divinam, ut Deus ab æterno judicet rem illam pro hoc tempore existere, posse tamen eam ita terminare, ut Deus judicet & clarè cognoscat, rem illam cras extitutam: si verè crastina die existentiam realem habitura sit.

CAPUT XII.

De Cohærentia scientiæ divinæ cum libertate, aliisque ad eam spectantibus.

RESOLUTIO I. *Præscientia Dei rectè cohæret cum rerum futurarum contingentia, & libertate.*] EST CERTA ex fide, quia ex una parte Scriptura docet Deum esse præscium futurorum contingentium, ut patet ex supradictis, ex alia verò sæpe inculcat nos operari libere.

Vera